

Департамент освіти і науки виконавчого органу Київської міської
ради (Київської міської державної адміністрації)

АНАЛІТИЧНА ЗАПИСКА

**ДОШКІЛЬНА ОСВІТА СТОЛИЦІ:
ВІД АНАЛІЗУ ВИКЛИКІВ ДО
ПРАКТИЧНИХ РІШЕНЬ**

Київ, 2025 рік

ЗМІСТ

Вступ

Розділ 1

Фінансово-економічна складова

- 1.1. Формула БФН та її коригування в умовах воєнного стану
- 1.2. Бюджет ЗДО за ряд років (зміни спричинені війною)

Розділ 2

Вплив кількості вихованців і працівників на розмір БФН та зміни в мережі ЗДО

- 2.1. Контингент вихованців
- 2.2. Кадрове забезпечення
- 2.3. Мережа ЗДО. Робота над створенням БОС

Розділ 3

Аналіз розподілу та результати освоєння БФН у 2024 році в умовах повномасштабної війни

- 3.1. Вартість утримання 1 вихованця
- 3.2. Заробітна плата працівників

Розділ 4

Аналіз основних показників дошкільної освіти міста Києва у 2025 році та можливі шляхи стабілізації окремих ЗДО

Розділ 5

Стан імплементації законодавчих нововведень у ЗДО міста Києва

Висновки та пропозиції

Додатки

ВСТУП

Дошкільна освіта є фундаментом розвитку особистості та ключовим елементом системи національної освіти. Під час повномасштабної збройної агресії російської федерації проти України функціонування закладів дошкільної освіти (далі – ЗДО) столиці відбувається в умовах безпрецедентних безпекових та соціально-економічних викликів.

Ця аналітична записка підготовлена на четвертий рік повномасштабної війни в Україні й має на меті здійснити комплексний аналіз стану, динаміки, фінансування та подальшого розвитку мережі ЗДО міста Києва. У ній визначено ключові досягнення, виклики та управлінські рішення воєнного часу, а також системні шляхи для сталого відновлення й розвитку дошкільної освіти столиці.

Зміни щодо розвитку та відновлення мережі ЗДО в місті Києві розпочалися з 2014 року як відповідь на суспільний запит після Революції Гідності та зростаючу демографічну потребу. У зв'язку зі збільшенням населення Києва на 4,7% у 2014 році порівняно з 2008 роком, та піком народжуваності в столиці у 2016 році (36,6 тис. дітей) Київською міською владою було здійснено цілеспрямовані заходи, спрямовані на відновлення роботи непрацюючих груп та будівель ЗДО.

Завдяки послідовній роботі протягом 2014-2022 років вдалося збільшити кількість місць у ЗДО на 17,3 тис.: було відновлено діяльність 407 груп (на 9,4 тис. місць, із них 100 груп / 2 тис. місць – за сприяння УФСІ), роботу 19 ЗДО (на 2,6 тис. місць) та збудовано/реконструйовано з проведенням капітального ремонту 30 ЗДО (на 5,3 тис. місць). Паралельно розвивається і мережа приватних ЗДО: за цей період їхня кількість зросла майже у 10 разів. Також було здійснено закріплення земельних ділянок за 91% будівель ЗДО.

На момент повномасштабного вторгнення у столиці функціонувало 833 ЗДО: з них 541 комунальний заклад (96,4 тис. дітей), забезпечували освітній процес 25,3 тис. працівників, з них 11,6 – педагогічні (46% від загальної кількості працівників). Співвідношення дітей на 1 працівника становило 3,8; на 1 педагога - 8,3.

Після початку широкомасштабного вторгнення російської федерації в Україну 24 лютого 2022 року роботу ЗДО міста Києва було тимчасово призупинено (наказ Департаменту освіти і науки від 25.02.2022 № 31, *додаток 1*).

З 28 березня 2022 року освітній процес у ЗДО було організовано з використанням елементів дистанційної роботи.

Відновлення роботи дитячих садочків в очному форматі розпочалося з 1 червня 2022 року відповідно до рішення Ради оборони міста Києва від 30 травня 2022 року № 11 (додаток 2). Головною умовою відкриття ЗДО стала наявність укриття, що відповідає державним стандартам безпеки. До повномасштабної війни на території дошкільних закладів Києва було лише одне окремо розташоване укриття (1964 року побудови), яке довготривало не використовувалося та потребувало ремонту.

На кінець червня 2022 року в столиці в очному форматі вже працювали 35 комунальних дитячих садків з режимами короткотривалого перебування дітей та повного дня із організацією повноцінного харчування. ЗДО відвідувало 826 дітей дошкільного віку. Ще понад 10,5 тис. дітей дошкільного віку отримували освітні послуги дистанційно у 227 комунальних дитячих садочках.

У вересні 2022 року в місті Києві в очному форматі розпочали навчальний рік 359 комунальних ЗДО (65% від загальної кількості), які відвідували близько 15 тис. дітей. На той час вже 59% комунальних ЗДО мали обладнані укриття.

У подальшому управління освіти районних в місті Києві державних адміністрацій (далі – РУО) продовжували роботу щодо комплексного облаштування укриттів та збільшення їх місткості. Так, станом на листопад 2025 року 93% ЗДО мають укриття. Кількість місць в укриттях ЗДО Києва у порівнянні з вереснем 2022 року збільшилося на 47,8 тис. місць.

Також здійснювалися заходи щодо приведення укриттів ЗДО у відповідність до вимог, визначених Порядком створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 р. № 138 та наказом МВС від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30 липня 2018 р. за № 879/32331.

В укриттях були поведені ремонтні роботи, встановлено та налагоджено роботу вентиляційних систем, облаштовані місця загального користування (санвузли), закуплено необхідні меблі, зокрема для сидіння, зберігання речей, творчості, денного відпочинку, придбано шанцеві інструменти, засоби зв'язку, автономного освітлення, облаштовано медичні куточки із запасом засобів першої допомоги, куточки для психологічного розвантаження, зроблено запаси питної води тощо.

Згідно з Програмою економічного та соціального розвитку міста Києва на 2024-2026 роки до кінця 2025 року на територіях 6 ЗДО столиці будуть

функціонувати окремі споруди подвійного призначення з захисними властивостями протирадіаційного укриття місткістю від 250 до 300 місць у кожному.

Новозбудовані укриття є архітектурно доступними. Їх обладнано ліфтами, спеціальними санвузлами, куточками для відпочинку тощо. Над укриттями облаштовані ігрові або спортивні майданчики.

Навіть під час повномасштабної вторгнення не припиняються роботи з реконструкції та капітальних ремонтів ЗДО, розпочаті ще до війни. Це свідчить про пріоритет Київської міської влади — забезпечення доступу до якісної дошкільної освіти.

Як результат, вже у 2025 році відновлено роботу після реконструкції ЗДО № 206 в Оболонському районі. У 2026 році планується відкриття 2 сучасних оновлених ЗДО з облаштованими укриттями у Дарницькому (№ 331) та Святошинському (№ 497) районах.

Повномасштабна війна спричинила значні руйнування закладів освіти: від 24 лютого 2022 року до 15 грудня 2025 року ушкоджень зазнали 95 будівель дитячих садків (з них 11 — двічі). Роботи з відновлення виконуються коштом міського бюджету та спонсорів. Насамперед здійснюється ремонт дахів, вікон, систем опалення та водопостачання, щоб забезпечити належні умови для дітей та працівників. Станом на 15.12.2025 відремонтовано 81% пошкоджених ЗДО.

Під час дії воєнного стану безпекові умови впливають на формат роботи ЗДО. В очному форматі дошкільну освіту в Україні одержують 577,1 тис. дітей, з них майже 11% (62,3 тис. дітей) — у ЗДО Києва.

У 2025/2026 навчальному році у столиці обліковується 573 комунальні заклади (517 ЗДО та 20 структурних підрозділів при закладах загальної середньої освіти), з яких у звичному (очному) форматі працюють 537 (94%). Обліковий склад вихованців становить 62,3 тис. дітей, з них 6,8 тис. дітей з числа ВПО.

Освітній процес забезпечують 18,6 тис. працівників, з них 8,9 тис. — педагогічні (47,7%).

Станом на 1 листопада 2025 року в Системі електронного запису дітей до комунальних закладів дошкільної освіти територіальної громади міста Києва («СЕЗ ЗДО») нараховувалося 5555 вільних місць. На зарахування до комунальних ЗДО в «Системі» обліковується 10 248 заявок дітей віком від 1 до 7 років, з них 3627 заявок — від киян. Наявність зазначеної кількості вільних місць свідчить про достатнє забезпечення мешканців столиці місцями у комунальних ЗДО.

Фінансування дошкільної освіти здійснюється переважно коштом громади міста, із застосуванням з 2019 року БФН, який слугує основою для розрахунку видатків (рішення Київської міської ради від 08.09.2022 №5407/5448, додаток 3). Формула для обрахунку БФН корегується, зокрема в умовах воєнного стану.

Механізм фінансування передбачає надання компенсації приватним ЗДО у розмірі БФН за кожну дитину дошкільного віку, яка офіційно проживає в Києві (zareєстрована або задекларована). Порядок та вимоги отримання цих коштів регулюються умовами, визначеними вищезгаданим рішенням.

За період повномасштабної війни, в умовах тривалих міграційних процесів (як зовнішніх, так і внутрішніх) та різкого падіння народжуваності в столиці (зменшення народжуваності на 35%) дошкільна освіта Києва залишається затребуваною громадою, демонструючи високу стійкість та професіоналізм.

Так, у Звіті «Функціонування та фінансування українських закладів дошкільної освіти» для програми POLARIS, 2025, міжнародними експертами зазначено: «Навіть у таких умовах багато вихователів демонструють неймовірну відданість справі та інноваційність».

В аналітичній записці використані порівняльні статистичні дані зі Звіту, «Функціонування та фінансування українських закладів дошкільної освіти» для програми POLARIS, 2025.

Розділ 1

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СКЛАДОВА

Фінансування дошкільної освіти в Україні здійснюється коштом місцевих громад. Держава не фінансує цю складову освіти, за винятком цільової державної субвенції на проведення корекційно-розвиткових занять в інклюзивних групах.

Отже, питання утримання, розвитку ЗДО та виплати заробітних плат працівникам (як педагогічним, так і іншим), розміру преміального фонду належать до компетенції місцевої влади та здійснюються за рахунок надходжень від податків, сплачених працюючими на території громади, до місцевого бюджету.

У загальному бюджеті галузі «Освіта» фінансування дошкільної освіти у 2025 році становить 9,2 млрд грн (24% видатків по галузі).

1.1. ФОРМУЛА БФН ТА ЇЇ КОРИГУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Формування бюджету за БФН

ЗДО Києва фінансуються за формулою БФН, що введена в дію з 2019 року рішенням Київської міської ради від 13.09.2018 № 1369/5433 «Про затвердження Порядку здійснення видатків на дошкільну освіту в місті Києві на основі базового фінансового нормативу бюджетної забезпеченості» зі змінами):

$$\text{БФН} = \frac{1}{\text{ННГ}} \times \text{СЗП} \times \text{Кс} + \frac{1}{\text{ННГ}} \times \text{СЗП} \times \text{Кс} \times \text{Кіс} + \text{Нк} + \text{Нп}$$

(Додаток 4)

Формула враховує основні показники: утримання закладу (комунальні послуги, ремонтні роботи, придбання обладнання/інвентарю, придбання медикаментів та інші послуги) та оплату праці працівників.

Механізм такого фінансування має на меті надати однакові права на здобуття дошкільної освіти для всіх дітей міста Києва незалежно від району їх проживання та вибору ЗДО (комунальної, приватної чи корпоративної форми власності). Цей механізм має створити справедливе підґрунтя для формування бюджету кожного ЗДО комунальної форми власності.

Показник утримання однієї дитини в комунальних та приватних ЗДО обраховується на кожний фінансовий рік з урахуванням середніх статистичних даних:

$$\text{Вдо} = [(\text{Дпв}^{\text{заг}} + \text{Дпв}^{\text{сан}} \times \text{К}_{\text{сан}} + \text{Дпв}^{\text{спец}} \times \text{К}_{\text{спец}} + \text{Дпв}^{1-6} \times \text{К}_{\text{гр1-6}}) + (\text{Дрв}^{\text{заг}} + \text{Дрв}^{\text{сан}} \times \text{К}_{\text{сан}} + \text{Дрв}^{\text{спец}} \times \text{К}_{\text{спец}} + \text{Дрв}^{1-6} \times \text{К}_{\text{гр1-6}}) \times \text{Крв}] \times \text{БФН} \times \text{П} + \text{Цфв}$$

(Додаток 5)

БФН бюджетної забезпеченості на одну дитину дошкільного віку щорічно встановлюється рішенням Київської міської ради про бюджет міста Києва на відповідний рік (у 2025 році – 6329 грн). При цьому компенсація ЗДО приватної форми власності надається у розмірі БФН бюджетної забезпеченості на одну дитину дошкільного віку, яка зареєстрована або задекларована в місті Києві, без урахування підвищувальних коефіцієнтів, які застосовуються у розрахунках для комунальних закладів, за умови, якщо заклад зареєстрований в місті Києві, здійснює освітню діяльність в місті Києві на підставі ліцензії на право провадження освітньої діяльності у сфері дошкільної освіти; має в наявності матеріально-технічну базу, що забезпечує виконання Державного стандарту дошкільної освіти та відповідає вимогам нормативно-правових актів у сфері дошкільної освіти щодо санітарно-гігієнічних вимог, безпеки життєдіяльності дітей та охорони праці; має в наявності педагогічні кадри з відповідною спеціальною освітою та/або професійною кваліфікацією педагогічного працівника; має в наявності затверджену (схвалену) в установленому порядку освітню програму, що відповідає вимогам базового компонента дошкільної освіти; має режим роботи закладу дошкільної освіти з тривалістю перебування в ньому дитини не менше десяти годин та триразовим харчуванням.

Результати застосування управліннями освіти районних в місті Києві державних адміністрацій формули БФН щорічно аналізуються. На вимогу часу та з урахуванням змін у законодавстві України формулу було скориговано та удосконалено.

Так, у 2022 році, після початку повномасштабного вторгнення, рішенням Київської міської ради від 08.09.2022 №5407/5448 «Про затвердження змін до Порядку здійснення видатків на дошкільну освіту в місті Києві на основі базового фінансового нормативу бюджетної забезпеченості» були внесені зміни в частині:

1) удосконалення формули БФН та формули розподілу Вдо (видатки на дошкільну освіту) в частині коефіцієнтів;

2) розширено дію БФН (повна компенсація перебування дитини в комунальних закладах дошкільної освіти) на дітей громадян додаткових категорій, в тому числі дітей батьків (одного з батьків), що мають багатофункціональну електронну картку «Муніципальна картка «Картка киянина», дітей біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, дітей осіб, які звернулись із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, дітей осіб, визначених у пунктах 19 - 25 частини першої статті 6, пунктах 10 - 16 частини другої статті 7, абзаци

четвертому пункту 1) статті 10 та статтею 10¹ Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", дітей Захисників і Захисниць України, які перебувають в полоні або зникли безвісти";

3) встановлено пріоритет на зарахування до комунальних закладів дошкільної освіти територіальної громади міста Києва дітей, місце проживання яких zareєстровано в місті Києві, що автоматично підтверджується даними з інформаційної системи «Реєстр територіальної громади міста Києва»;

4) передбачено, що в разі повторного курсу навчання дітей, яким станом на 01 вересня поточного року виповнилося шість років, у групах комунальних закладів дошкільної освіти, дошкільних підрозділів закладів загальної середньої освіти загального розвитку, встановлюється щомісячна плата за харчування дитини та за надану освітню послугу в комунальному закладі дошкільної освіти, дошкільному підрозділі закладу загальної середньої освіти територіальної громади міста Києва в розмірі базового фінансового нормативу бюджетної забезпеченості, затвердженого рішенням Київської міської ради про бюджет міста Києва на відповідний рік. Проте, рішенням Київського окружного адміністративного суду від 27.03.2024 № 320/39919/23 даний пункт визнано нечинним.

5) встановлено, що для підтвердження права дитини на отримання компенсації вартості надання освітньої послуги з урахуванням базового фінансового нормативу бюджетної забезпеченості батьки (опікуни), діти яких навчаються у суб'єкта освітньої діяльності, що забезпечує здобуття дошкільної освіти, у тому числі приватному або корпоративному закладі дошкільної освіти, повинні надати витяг з Реєстру територіальної громади міста Києва, отриманий у встановленому порядку, що підтверджує зареєстроване або задеклароване місце проживання дитини в місті Києві.

Формула розподілу видатків на дошкільну освіту для комунальних ЗДО включає цільовий фонд вирівнювання (Цфв), який призначений для фінансування видатків, що не передбачені при визначенні БФН, мають цільовий характер та враховують особливості діяльності закладів дошкільної освіти.

Протягом 2019-2022 років Департамент освіти і науки був головним розпорядником коштів цільового фонду вирівнювання, з якого виділялися кошти на поточні ремонти ЗДО, на оплату праці (похибки формули розподілу видатків Вдо, розширення мережі) та інші послуги, які не враховувала формула БФН (обслуговування басейнів, тощо).

1.2. БЮДЖЕТ ЗДО ЗА РЯД РОКІВ (ЗМІНИ СПРИЧИНЕНІ ВІЙНОЮ)

Планові показники бюджету дошкільної освіти міста, що були сформовані на основі БФН, починаючи з 2019 року, становили:

- 4,4 млрд грн (186,4 млн \$) – 2019 рік;
- 5,1 млрд грн (182,3 млн \$) – 2020 рік;
- 6,4 млрд грн (236,5 млн \$) – 2021 рік;
- 6,4 млрд грн (162,0 млн \$) – 2022 рік;
- 6,0 млрд грн (159,5 млн \$) – 2023 рік;
- 6,0 млрд грн (144,2 млн \$) – 2024 рік;
- 7,9 млрд грн (191,5 млн \$) – 2025 рік.

Детальна інформація зазначена у додатку 6.

Щороку затверджений бюджет дошкільної освіти перевищує обсяг фактично освоєних коштів (ця тенденція характерна для бюджету галузі загалом). Планові показники фінансування дошкільної освіти стабільно вищі за показник освоєння коштів.

Графік 1

До повномасштабної війни (2019-2021 бюджетні роки) середній відсоток невикористаних коштів становив 6%. У 2022 році майже кожна четверта гривня (23,9%) не була освоєна. Причиною цього стало:

- зменшення фінансування заробітної плати: 57% працівників ЗДО (13004 осіб) були переведені в режим «простій» (з них 35% – педагоги) та отримували мінімальну заробітну плату у розмірі 4,8 тис. грн – педагогічний персонал та 2,6 тис. грн – інший персонал ЗДО; відбулося зменшення працівників дошкільної освіти на 702 особи, з якими було припинено трудовий договір (з них 67 % – педагоги).

Так, виплата заробітної плати працівникам з березня по травень 2022 року відбувалась у межах розрахунку **60%** до помісячного розпису асигнувань, затверджених у бюджеті міста Києва на 2022 рік (про що зазначено у

доповідній записці директора Департаменту фінансів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) (далі – Департамент фінансів) від 19.04.2022 та відповідного доручення Київського міського голови за № 8600)

Зокрема, районними управліннями освіти було:

- ✓ зменшено надбавки для педагогічних працівників **на 45 %:**
 - до 0% - стимулюючу надбавку за складність і напруженість в роботі (постанова КМУ від 30.08.2002 № 1298);
 - до 5% посадового окладу - надбавку педагогічним працівникам за престижність праці (постанова КМУ від 23.03.2011 № 373).
 - ✓ зменшено надбавки для керівників закладів освіти та їх заступників **на 75%:**
 - до 0% - стимулюючу надбавку за складність і напруженість в роботі керівникам та заступникам керівників закладів освіти (постанова КМУ від 30.08.2002 № 1298);
 - до 5% посадового окладу - надбавку педагогічним працівникам за престижність праці (постанова КМУ від 23.03.2011 № 373).
- При цьому збережено обов'язкові складові заробітної плати (посадовий оклад, підвищення та інші обов'язкові доплати та надбавки).
- виплата заробітної плати з червня по серпень здійснювалась у межах розрахунку **80%** до помісячного розпису асигнувань, затверджених у бюджеті міста Києва на 2022 рік.

З 1 вересня 2022 року із заробітної плати працівників галузі «Освіта» знято обмеження у фінансуванні 80% від помісячного плану (службова записка директора Департаменту фінансів від 29.08.2022 № 054-5-09/1060), що надало змогу повернути розмір заробітної плати працівників до рівня оплати праці у січні-лютому 2022 року, а також здійснювати виплату стимулюючої надбавки за складність і напруженість у роботі в межах, встановлених діючим законодавством (50% керівникам, 20% педагогічним та іншим працівникам).

Незважаючи на виклики воєнного часу, з метою стимулювання праці працівникам галузі «Освіта» у 2022 році виплачено премії на суму 1,5 млрд грн. Середній розмір премії у грудні 2022 року по місту становив:

- ✓ вчителів – 17,6 тис грн;
- ✓ вихователів – 27,0 тис грн;
- ✓ директорів ЗЗСО – 54,2 тис грн;
- ✓ директорів ЗДО – 57,0 тис грн;
- ✓ директорів ПЗО – 62,0 тис грн.

- анулювання цільового фонду вирівнювання у сумі 227,0 млн грн (рішенням сесії Київської міської ради від 14.07.2022 №4876/4917 «Про внесення змін до рішення КМР від 09.12.2021 №3704/3745 «Про бюджет міста Києва на 2023 рік» були скорочені видатки цільового фонду у сумі – **200,0 млн грн**; Рішенням сесії Київської міської ради від 11.10.2022 №5458/5499 «Про внесення змін до рішення КМР від 09.12.2021 №3704/3745 «Про бюджет міста Києва на 2023 рік» були скорочені видатки цільового фонду у сумі – **27,0 млн грн** (Цфв = 0);
- значна частка ЗДО приватної форми власності у 2022 році призупинила свою роботу через повномасштабне вторгнення і, як наслідок, не отримувала фінансової компенсації за базове фінансування (БФН). У подальшому ситуація змінилася: якщо з бюджету 2022 року приватним ЗДО було відшкодовано лише 25,5 млн грн із запланованих 87,5 млн грн, то вже у 2024 році ця сума зросла до 135,4 млн грн, що більш ніж у п'ять разів перевищує показники 2022 року.

У бюджеті на 2025 фінансовий рік повернуто цільовий фонд вирівнювання у розмірі 269,2 млн грн, з них 100,0 млн грн було перераховано управлінням освіти районних в місті Києві державних адміністрацій на поточні видатки (ремонти) у зв'язку з вимогами воєнного стану та 62,1 млн грн – на ЗДО, які не функціонують, але потребують утримання (у тому числі 4 заклади СБУ передані з державного бюджету на фінансування до місцевого бюджету Оболонського та Солом'янського районів).

Залишок коштів Цфв у сумі 107,1 млн грн у жовтні 2025 року перерозподілено на районні в місті Києві державні адміністрації, з них 75,0 млн грн – на оплату праці, 37,2 млн грн – на поточні видатки у зв'язку з вимогами воєнного часу та у зв'язку із внесенням змін до ЗУ «Про дошкільну освіту» в частині облаштування кабінетів іноземної мови, ресурсних кімнат, груп для дітей раннього віку.

Розділ 2

ВПЛИВ КІЛЬКОСТІ ВИХОВАНЦІВ І ПРАЦЮЮЧИХ НА РОЗМІР БФН. «ВОЄННА ТРАНСФОРМАЦІЯ» МЕРЕЖІ ЗДО

(для здійснення аналізу фінансово-економічних показників обрано 2024 рік)

Розмір БФН встановлюється щорічно рішенням сесії Київської міської ради на відповідний бюджетний рік. Розмір кошторису кожного ЗДО насамперед залежить від кількості його вихованців (кількості груп).

Складові вартості утримання одного вихованця у ЗДО комунальної форми власності у 2024 році:

Детальна інформація у додатку 7.

Так, за підсумками фінансового 2024 року найбільша складова/частина БФН 94% припадає на оплату праці працівників (81%) та на оплату комунальних послуг (13%).

Кількість працівників напряму залежить від кількості вихованців і раціональності підходів до формування груп та їх мережі.

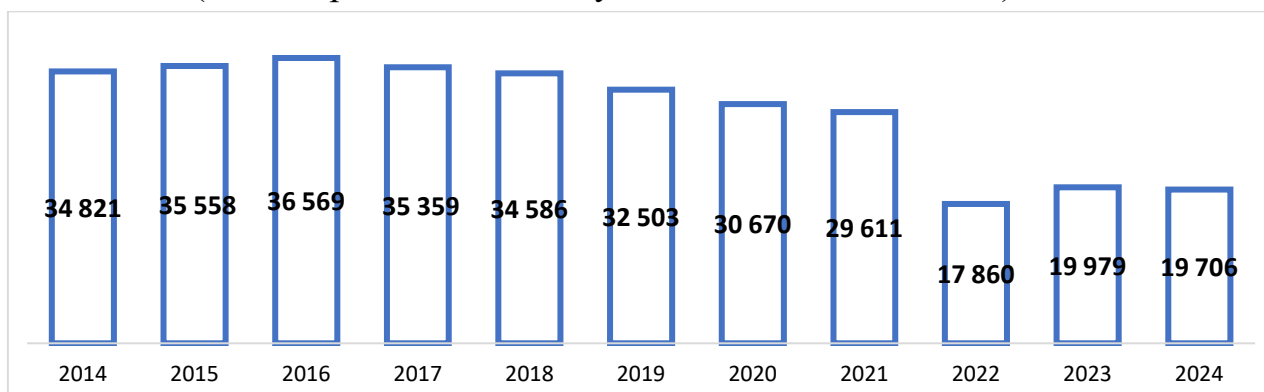
2.1. КОНТИНГЕНТ ВИХОВАНЦІВ

Демографічний стан

За даними Міністерства юстиції України перша хвиля зменшення народжуваності у місті Києві розпочалася ще у 2017 році.

Графік 2

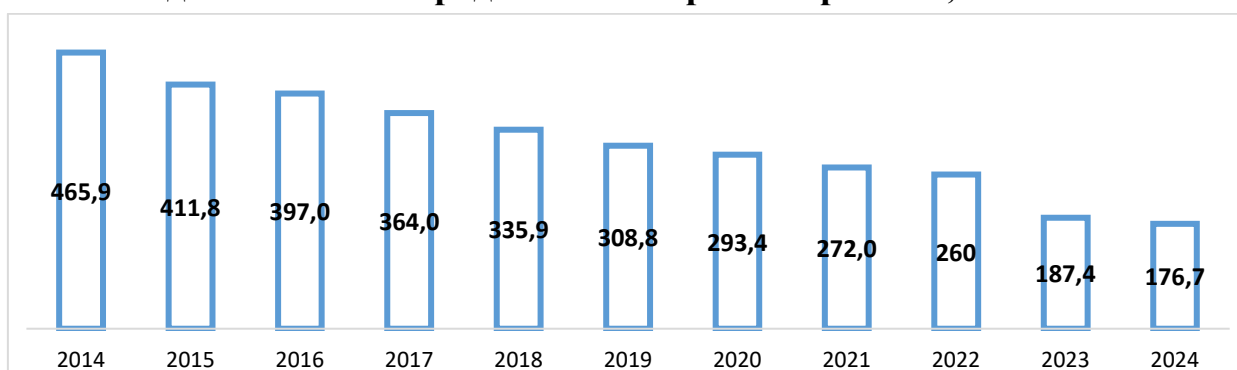
Розподіл кількості народжених в місті Києві за роками, тисяч осіб
(за 2022 рік дані з початку повномасштабної війни)

У період із 2017 до 2021 року (до початку повномасштабної війни) кількість новонароджених у Києві зменшилася на 5,7 тис. дітей (або на 16%), що було менш критичним, ніж середній показник по Україні (зниження на 25,5%, або 92,9 тис. дітей).

Графік 3

Розподіл кількості народжених в Україні за роками, тисяч осіб

Критичне падіння народжуваності як в Україні, так і в столиці, відбулося у роки повномасштабної війни. Зокрема, у 2024 році порівняно з 2021 роком кількість новонароджених у Києві зменшилася на 9,9 тис. (на 33,5%), а по Україні — на 95,3 тис. (на 35%).

При цьому Київ зберігає лідерство за рівнем народжуваності серед регіонів. У 2024 році найбільше новонароджених було зареєстровано саме у столиці — 19,7 тис. дітей; далі йдуть Львівська (7,9 тис. дітей) та Дніпропетровська (6,9 тис. дітей) області.

Зазначені демографічні тенденції — як довоєнне плавне зниження, так і різке падіння народжуваності під час війни при значному зростанні смертності населення — матимуть довгостроковий вплив на формування контингенту

ЗДО та потребують коригування стратегії розвитку дошкільної освіти міста з урахуванням прогнозованого зниження кількості дітей дошкільного віку.

Динаміка змін контингенту вихованців ЗДО міста Києва

Демографічна ситуація, що характеризується падінням народжуваності, міграційними процесами та зростанням смертності населення, має прямий та значний вплив на зміну контингенту вихованців ЗДО.

Найважливішим наслідком падіння народжуваності є те, що у перспективі 3-5 років (коли діти досягають дошкільного віку) фізично зменшується кількість потенційних вихованців у дитячих садках.

Статистичні дані підтверджують цю тенденцію: в Україні кількість дітей у ЗДО за 5 років (з 2020 року до 2024 року) зменшилася майже на 30%. У Києві за цей же період кількість вихованців знизилася ще більше — на 33%.

Таблиця 2

Кількість вихованців у ЗДО (тис. осіб)	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Порівняння даних 2022 та 2024 років, у %
Київ	100,07	96,3	86,2	72,7	66,7	-33%
Україна	1 230,4	1 150,5	1 111,4	934,4	861,5	-30%

Кількість вихованців у комунальних ЗДО Києва обліковується через Систему електронного запису дітей до садків (далі - «СЕЗ ЗДО»). У системі обліковується:

- загальна кількість заяв батьків, які бажають, щоб їхня дитина відвідувала ЗДО;
- кількість дітей, зарахованих до ЗДО (так званий «списковий склад»);
- кількість дітей, які щоденно відвідують ЗДО (щоденний табель відвідування, «фактичний щоденний контингент»).

Фактичне відвідування дітьми ЗДО є важливим показником, який відображає реальний попит на послуги.

Таблиця 3

Середні показники фактичного відвідування дітьми ЗДО міста Києва, у %

	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Кількість вихованців за списком (тис. осіб)	103,1	100,07	96,3	86,2	72,7	66,7	62,3
% тих, хто відвідував ЗДО (від списку)	54%	50%	37%	49%	56%	57%	59%

Фактичний відсоток дітей, які щодня приходять до комунальних ЗДО столиці у 2025 році, в середньому майже на 41% нижчий за офіційно зарахованих вихованців.

Збільшення на 10% дітей, які фактично відвідують ЗДО міста Києва під час повномасштабної війни, свідчить про підвищення довіри батьків до освітньої системи та створених безпечних умов у ЗДО міста Києва.

Дані у «СЕС –ЗДО»

Станом на 01.11.2025 року в Системі електронного запису дітей до комунальних ЗДО міста Києва – «СЕЗ ЗДО» налічувалося 5555 вільних місць, ще 405 запрошень розглядалися. У «черзі» на зарахування до комунальних ЗДО обліковувалось 10248 заявок дітей віком від 1 до 7 років, з них 3627 заявок дітей – киян. Найбільший відсоток заявок киян – у ЗДО Оболонського району (43,5%), найменший відсоток заявок - у ЗДО Святошинського району (29,8%).

Проте недостатньо вільних місць для дітей-киян у 2 районах Києва: Голосіївському (не вистачає 321 місця) та Шевченківському (не вистачає 147 місць). В інших 8 районах місць у ЗДО для зарахування дітей-киян в цілому достатньо.

Таблиця 4

Кількість вільних місць та заявок до комунальних ЗДО Києва
станом 01.11.2025

Район	Кількість вільних місць у ЗДО	Кількість заявок за даними «СЕЗ-ЗДО»			Всього заявок	З них заявок киян	Дельта вільних місць та заявок киян	% заявок киян
		1-3 роки	3-6 років	6-8 років				
Святошинський	542	701	263	146	1110	331	+211	29,8
Голосіївський	285	1207	496	213	1916	606	-321	31,6
Солом'янський	618	722	249	223	1195	396	+222	33,1
Шевченківський	206	580	266	191	1037	353	-147	34,0
Печерський	187	322	93	51	466	168	+19	36,1

Дніпровський	729	657	247	681	1085	406	+323	37,4
Дарницький	1157	1029	601	550	2180	827	+330	37,9
Подільський	340	395	151	120	666	254	+86	38,1
Деснянський	804	347	189	100	636	254	+550	39,9
Оболонський	687	461	112	264	837	364	+323	43,5
По місту:	5555	5707	2568	1973	10248	3627		35,4

Аналіз черги до ЗДО Дарницького району виявив значний територіальний дисбаланс.

У густонаселених мікрорайонах («Позняки-2», «Позняки-3», «Позняки-4») спостерігається значна черга до ЗДО, при цьому діючі заклади укомплектовані дітьми понад нормативну місткість:

№ ЗДО	Місць за проектом	Фактично дітей у ЗДО	Місткість укриттів	Кількість заявок в «СЕЗ ЗДО»*
№ 550	260	286	509	128
№ 100	260	277	335	247
№ 245	260	297	307	129
№ 270	240	280	540	525

**батьки можуть обирати декілька закладів, заявки обліковуються в кожному закладі окремо*

У мікрорайонах «Позняки-5», «Позняки-6» садки також повністю укомплектовані (з урахуванням місткості укриттів). Для прикладу: до ЗДО № 445 (проектна потужність 160 місць, фактично 162 дитини, місткість укриття 205) обліковується 207 заявок у системі «СЕЗ ЗДО».

Аналогічна ситуація спостерігається у мікрорайонах «Осокорки 7-10», де заклади укомплектовані з урахуванням місткості укриттів, а кількість заявок значно перевищує наявність місць:

- ЗДО № 791 (260 місць / 235 дітей, місткість укриття 283) — 240 заявок.

Водночас, у старих мікрорайонах (Харківське шосе-7», «Червоний хутір», «Дарниця», «Стара Дарниця») спостерігається протилежна ситуація. Дитячі садки недоукомплектовані через відсутність достатньої кількості дітей дошкільного віку і мають вільні місця як у групах, так і в укриттях:

№ ЗДО	Місць за проектом	Фактично дітей у ЗДО	Місткість укриття	Кількість заявок в «СЕЗ ЗДО»
№ 133	250	158	287	1
№ 805	220	198	274	0
№ 345	95	39	98	1
№ 634	120	74	333	0
№ 773	250	170	280	2

Нерівномірний демографічний розподіл у межах одного району потребує коригування управлінських рішень для перерозподілу потоків дітей.

2.2. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Частка працюючих у системі дошкільної освіти Києва у 2025 році становить 30% від загальної кількості працівників цієї галузі (18,6 тис. працівників у дошкільній освіті із загальної кількості працюючих в галузі — 61,6 тис. осіб).

Отже, майже кожен третій працівник галузі освіти – працівник системи дошкільної освіти.

Освітній процес у ЗДО Києва забезпечує фахова команда: 74% педагогів мають вищу освіту, 121 керівник закладу відзначений нагрудним знаком «Відмінник освіти України», а 36 — нагородою «Відмінник столичної освіти».

За період повномасштабної збройної агресії рф (2021/2022 – 2024/2025 навчальні роки) чисельність працівників системи дошкільної освіти скоротилася на 10%, що є прямим наслідком зменшення кількості вихованців у ЗДО на 31% (або на 29,6 тис. дітей) за аналогічний період.

Кількість педагогічних працівників зменшилася на 16% (на рівні показників по Україні). При цьому кількість непедагогічних працівників зменшилася лише на 4%. Тенденція до зменшення працівників сектору дошкільної освіти триває.

Тенденція до зменшення кількості працівників у ЗДО характерна в цілому в Україні. За цей період кількість працюючих у дошкільній освіті України зменшилася на 16%, з них педагогічних – теж на 16%.

Інформація щодо кадрового забезпечення в ЗДО міста Києва та України за ряд років у додатку 8.

У ЗДО столиці спостерігається зміна внутрішнього співвідношення кадрів, зокрема, частка педагогічних працівників є меншою за частку непедагогічних.

Упродовж повномасштабної війни (2021/2022 – 2024/2025 навчальні роки) відбувається стійка тенденція до зменшення кількості педагогічних працівників та частки педагогів відносно загальної кількості працівників:

- у 2021/2022 навчальному році частка педагогів становила 48%;
- у 2024/2025 навчальному році цей показник знизився до 44%:

Начальний рік/ категорія працівників	Педагогічні, частка від всіх працівників	Непедагогічні, частка від всіх працівників
2021/2022	48%	52%
2024/2025	44%	56%

Відповідно прослідковується збільшення частки непедагогічних працівників (з 52% до 56%).

При цьому в середньому по Україні за аналогічний період відсоток педагогів від загальної кількості працівників залишився стабільним і становив 45%, що підкреслює специфічність кадрових змін у дошкільній освіті, які відбуваються саме в Києві.

Аналіз кадрового забезпечення дошкільної освіти виявив дві ключові тенденції воєнного часу: зростання, а потім зменшення кількості вакансій та появу і подальше скорочення категорії працівників, що перебувають на простой.

Кількість вакансій у ЗДО мала виражену динаміку: кількість вакансій збільшувалася ще у довоєнний період (325 у 2019/2020 навчальному році). Пік вакансій зафіксовано у 2023/2024 навчальному році — 937. Починаючи з 2024/2025 навчального року, кількість вакансій зменшилася на 17% у порівнянні з минулим навчальним роком. Тенденція до зменшення вакансій у ЗДО міста Києва зберігається. Серед чинників зменшення кількості вакансій є: скорочення загального контингенту вихованців та зменшення кількості педагогів, які з простою повернулися на роботу.

Під час повномасштабного вторгнення рф на територію України набув актуальності термін «працівники, які перебувають на простой» (через неможливість організації освітнього процесу, відсутність укриттів або евакуацію). На початок 2022/2023 навчального року таких працівників було 13 тис. У 2024/2025 році кількість працівників на простой скоротилася до 1,1 тис., що становить зменшення на 92%. Основні причини такого значного зменшення — збільшення місткості укриттів дитячих садочків та розширення мережі ЗДО, які відновили роботу у звичному режимі.

Середній показник кількості дітей на одного працівника та педагога ЗДО як по Україні, так і по місту Києву упродовж 2020–2024 років має тенденцію до зменшення:

	Кількість дітей на 1 працівника		динаміка, у%	Кількість дітей на 1 педагога		динаміка, у%
	2022	2024		2022	2024	
Україна	3,9	3,3	-15,4%	9	7,3	-18,9%
Київ	3,9	3,6	-7,7%	8,6	7,8	- 9,3%

У вересні 2025 року на 1 працівника по місту в середньому припадає 3,4 дитини, на 1 педагога - 7 дітей. Середні показники співвідношення кількості дітей на 1 педагогічного працівника у комунальних ЗДО впали майже на 1 дитину.

Графік

Детальна інформація у розрізі районів за ряд років у додатку 9.

Існує значна диспропорція в навантаженні на працівників між районами.

Найбільше дітей припадає на одного працівника у Святошинському районі (5,4). Найменше дітей на одного працівника — у Шевченківському (2,6), Оболонському (2,8) та Солом'янському (2,9) районах.

Найбільше навантаження на одного педагога — у Деснянському (7,8), Дарницькому (7,6), Подільському (7,4), Дніпровському (7,3), Голосіївському (7,2) та Печерському (7,2) районах. Найменше навантаження на одного педагога — у Шевченківському (5,9) районі.

Детальна інформація у розрізі районів за 2025 рік у додатку 10.

РУО спільно з керівниками ЗДО мають уніфікувати підходи до формування штатного розпису для різних типів ЗДО, щоб забезпечити більш рівномірне та справедливе навантаження на працівників у межах усього міста та більш ретельно планувати потребу в кадрах, враховуючи фактичний контингент дітей та наявну інфраструктуру (зокрема, місткість укриттів), щоб уникнути як надмірного штату, так і перевантаження існуючих працівників.

У зв'язку з набуттям у 2025 році чинності нового законодавства у сфері дошкільної освіти, уведено в дію нові Типові штатні нормативи ЗДО. Цими нормативами передбачено введення нових посад та розширення переліку необхідних фахівців.

Враховуючи зазначені зміни, у 2026 році заклади дошкільної освіти (ЗДО) загального типу потребуватимуть додаткових спеціалістів: учителів англійської мови, учителів-логопедів, асистентів вихователя (у спеціальні групи), вихователів-методистів (на кожную спеціальну та/або інклюзивну групу), учителів-реабілітологів та інших профільних спеціалістів.

Уведення цих посад, безумовно, покращить якість та інклюзивність освітнього процесу, забезпечуючи більш комплексний підхід до розвитку кожної дитини.

РУО мають вивчити та проаналізувати вказане питання та забезпечити раціональний і економічно обґрунтований підхід до формування штатних розписів.

Оскільки зазначені спеціалісти є високо затребуваними на ринку праці, це може призвести до тимчасового дефіциту кадрів.

Гендерна структура зайнятості в системі дошкільної освіти України, як і міста Києва, характеризується значним домінуванням жінок, що відображає стійкі суспільні стереотипи щодо «жіночих» професій. Загальнонаціональна статистика підтверджує цю тенденцію: жінок-педагогів у дошкільній освіті в сім разів більше, ніж чоловіків. У столиці в системі дошкільної освіти працюють понад 2 тис. чоловіків, з них 18 – педагогічні, лише один є керівником ЗДО в Оболонському районі. Попри сучасні дискусії про необхідність залучення чоловіків до виховання дітей раннього віку, реальна кадрова картина залишається незмінною: дошкільна освіта столиці має жіноче обличчя.

2.3. МЕРЕЖА ЗДО. РОБОТА НАД СТВОРЕННЯМ БОС

Мережа ЗДО міста Києва включає установи різних типів та форм власності, і вона постійно трансформується.

До повномасштабного вторгнення мережа ЗДО становила 833 установи, з яких:

- 541 комунальний заклад (65%);
- 14 закладів державної власності (1,7%);
- 278 приватних закладів (33,4%).

Отже, кожен третій ЗДО у місті до повномасштабної війни був приватної форми власності. При цьому БФН перераховувалося на 3,8 тис. дітей, тоді як у ЗДО комунальної форми власності та той час налічувалося 98 тис. дітей.

На початок 2025/2026 навчального року обліковується вже 911 ЗДО усіх типів та форм власності, зокрема:

- 552 комунальні заклади (60,6%);
- 9 закладів державної власності (1%);
- 350 приватних закладів (33,4%).

Під час воєнного стану мережа змінилася за рахунок трансформації (у зв'язку із введенням у дію нового законодавства) комунальних закладів і збільшення кількості приватних ЗДО на 5%.

Станом на 01.11.2025 року функціонують у звичайному режимі 537 комунальних закладів, з них 517 дитячих садків (94% від всіх ЗДО) та 20 дошкільних підрозділів у закладах загальної середньої освіти.

Загальноукраїнська тенденція свідчить про скорочення мережі: кількість ЗДО в Україні за період 2020–2024 років зменшилася на 8,8%. На цьому тлі Київ вирізняється стабільністю: місту вдалося зберегти існуючу мережу й відновити роботу комунальних закладів, що тривалий час не функціонували, та забезпечити подальше зростання приватних ЗДО. Зокрема, у червні 2025 року після реконструкції відкрився ЗДО № 206 в Оболонському районі (6 груп на 110 місць).

Структура мережі закладів дошкільної освіти для дітей з ООП трансформується, адаптуючись до сучасних потреб громади та вимог нового законодавства.

Серед основних змін у вересні 2025 року:

- трансформація санаторних ЗДО та ЗДО комбінованого типу у спеціальні ЗДО та ЗДО загального типу зі спеціальними групами;
- зростання спеціальних груп та груп з інклюзією, що свідчить про зміщення акцентів на потреби дітей.

На початок 2025/2026 навчального року 4,9 тис. дітей охоплено освітою у 528 спеціальних групах (34 спеціальних та 85 ЗДО загального типу зі спеціальними групами). Лише за один навчальний рік кількість спеціальних груп зросла на 26% (в 1,3 рази).

У спеціальних ЗДО та спеціальних групах ЗДО загального типу створено умови для виховання дітей:

- із порушенням мовлення – у 21 спеціальному та 78 ЗДО загального типу зі спеціальними групами (2312 груп/3 тис. дітей);
- із порушенням зору – у 11 спеціальних ЗДО та ЗДО загального типу зі спеціальними групами (94 групи/863 дитини);
- із затримкою психічного розвитку – у 7 спеціальних та 12 ЗДО загального типу зі спеціальними групами (64 групи/438 дітей).

Також у столиці працюють ЗДО для дітей із порушеннями опорно-рухового апарату, розумового розвитку та слуху.

При цьому по місту найбільш поширений тип труднощів - порушення мовлення.

Найбільша кількість спеціальних груп спостерігається у Деснянському (83 групи) та Солом'янському (75 груп) районах. Найменше таких груп у Печерському (12 груп) районі.

Інклюзивна освіта демонструє стрімкий розвиток: у 2025/2026 навчальному році 1,4 тис. дітей з ООП навчаються в 632 інклюзивних групах 220 комунальних ЗДО. Порівняно з минулим навчальним роком, кількість інклюзивних груп зросла на 31%, а кількість дітей з ОП – на 82%, що підкреслює зростаючий попит на цю форму освіти.

Функціонування мережі ЗДО міста Києва відбувається в надскладних умовах повномасштабного вторгнення. Воєнні дії не лише створюють безпекові виклики, але й призводять до фізичного руйнування освітньої інфраструктури.

Від 24 лютого 2022 року до 15 грудня 2025 року зазнали ушкоджень 95 будівель дитячих садків (з них 11 – двічі).

Проведено ремонтні роботи і відновлено після пошкодження будівлі 77 ЗДО (81% від пошкоджених).

На 18 об'єктах роботи тривають: ЗДО №№ 440, 153, 129 у Голосіївському районі; ЗДО №№ 706, 100, 245, 256, 275, 385 у Дарницькому районі; ЗДО № 83 у Деснянському районі; ЗДО №№ 501, 455 у Дніпровському районі; ЗДО №№ 449, 307, 626 у Подільському районі; ЗДО №№ 295, 624 у Солом'янському районі; ЗДО №№ 419 у Шевченківському районі.

Найбільша кількість таких закладів – у ЗДО №№ 706, 100, 245, 256, 275, 385 у Дарницькому районі (33% від тих, де тривають ремонтні роботи).

Із 9 державних закладів, що мають відомче підпорядкування, протягом 2024/2025 року функціонувало 4, у яких виховувалося 159 дошкільнят. Станом на 01 листопада 2025 року функціонує 5 таких дитячих садків (280 дітей). Інші ЗДО не працюють за рішенням засновника.

Зокрема, заклад дошкільньої освіти (ЗДО) № 628, орган управління якого – Державне управління справами та який розташований у Дніпровському районі, протягом 10 років не передається до комунальної власності територіальної громади, попри численні звернення Київської міської державної адміністрації (далі – КМДА). При цьому фінансування ЗДО відбувається коштом бюджету міста Києва. Наразі в закладі функціонують 7 груп, які відвідують 136 дітей.

Мережа ЗДО приватної форми власності зросла у порівнянні з січнем 2019 року у 3,7 рази (було 94 ЗДО, стало – 350).

Графік 5

Розвиток мережі приватних ЗДО в місті Києві за роками

Найбільша динаміка зростання мережі приватних ЗДО, заснованих суб'єктами господарювання, спостерігалася у столиці у 2019–2020 роках.

Ключовими стимулами для розвитку ЗДО приватної форми власності були:

- ✓ високий попит на освітні послуги серед населення (до початку повномасштабної війни);
- ✓ запровадження механізму отримання БФН як компенсації;
- ✓ оптимізація та спрощення дозвільних та ліцензійних процедур.

У період воєнного стану із 340 ЗДО приватної форми власності, що обліковуються в мережі міста, понад половину продовжують надавати освітні послуги для 5,6 тис. дітей дошкільного віку (що становить 9% від вихованців комунальних ЗДО).

У 2024 році дітям мешканців Києва, що обрали приватні дошкільні установи, було відшкодовано 135,4 млн грн.

Водночас за дітей, які не є мешканцями Києва, але відвідують комунальні ЗДО, батьки сплатили в бюджет міста 4,9 млн грн. Ця сума становить лише 3,6% від обсягу видатків, відшкодованих приватним ЗДО за програмою БФН.

Зростання частки приватних ЗДО свідчить про ефективність програм підтримки в місті Києві та попит на недержавну освіту.

Особливості організації освітнього процесу в ЗДО міста Києва в період воєнного стану. Створення Безпечного Освітнього Середовища ЗДО (БОС)

Організація освітнього процесу в ЗДО міста Києва в умовах повномасштабної війни має суттєві особливості та визначається двома ключовими взаємозалежними складовими, що характеризуються оперативністю управлінського реагування:

I. Організаційна складова

Ця складова включає комплекс нормативно-правових документів та алгоритмів дій, спрямованих на забезпечення безперервності та безпеки освітнього процесу.

1. Нормативне регулювання: **Регламент роботи закладів освіти міста Києва в умовах надзвичайних ситуацій (розділ II «Воєнний стан»**, напрацьований освітянами міста Києва та схвалений рішенням колегії Департаменту освіти і науки від 29.03.2023 № 1/3-2023 (у тому числі алгоритми дій при надзвичайних ситуаціях воєнного характеру: оголошення сигналу «Повітряна тривога!», мінування, відключень світла/блекаутів тощо)
2. Багаторівнева система управлінських рішень: від державних та міських рішень (КМДА, Департамент освіти і науки, РУО) до Алгоритмів реагування, розроблених кожним ЗДО індивідуально (гнучкий графік режиму роботи ЗДО, адаптований до особливостей закладу (місткість укриття, місце розташування, потужність ЗДО, кількість вихованців, матеріально-технічне забезпечення тощо), тривалості тривоги, відсутності/наявності енергопостачання тощо).

II. Матеріально-технічна складова

Ця складова стосується фізичного забезпечення безпечних та комфортних умов перебування учасників освітнього процесу у ЗДО.

2.1. Оснащення та будівництво укриттів

Важливим пріоритетом стало забезпечення кожного ЗДО укриттям, яке вміщує всіх вихованців та працівників; облаштування укриттів відповідно до нормативів (санітарна зона, медичні куточки, протипожежний інвентар, дитячі меблі тощо. Організація простору укриття для ігр, навчання, відпочинку/сну та інше).

Згідно з постановою КМУ від 13 грудня 2023 року № 1331 «об'єкти фонду захисних споруд закладів освіти під час здійснення освітнього процесу за очною формою здобуття освіти доступні тільки для учасників освітнього процесу».

2.2. Обладнання приміщень ЗДО, у тому числі укриттів, альтернативними приладами

В умовах регулярних атак на критичну інфраструктуру за кошти міського проведено масштабну роботу з оснащення ЗДО:

- *джерела живлення:* закуплено генератори, портативні зарядні станції EcoFlow, інвертори та сонячні батареї для забезпечення роботи критичних систем (освітлення, опалення, приготування їжі, зв'язку).
- *альтернативне освітлення:* забезпечено наявність акумуляторних ламп та ліхтарів.

2.3. Окремий виклик: Організація гарячого харчування під час довготривалої тривоги, відключення електропостачання

У 2025 році в умовах довготривалого відключення світла забезпечення безперебійного приготування гарячого харчування стало одним із найбільших викликів.

Серед шляхів рішення:

- ✓ робота частини харчоблоків завдяки встановленню генераторів;
- ✓ приготування страв на базі ЗДО з газовими плитами;
- ✓ зміна режиму роботи кухарів;
- ✓ використання технологічних карт, адаптованих під роботу на альтернативних джерелах живлення (наприклад, приготування страв, що не потребують довготривалої термічної обробки).
- ✓ резерв запасу продуктів тривалого зберігання та питної води.

Зокрема, у Шевченківському районі на період знеструмлень у ЗДО адаптували меню, обираючи страви мінімальної термічної обробки та швидкого приготування.

Створення безпечного освітнього середовища є обов'язковою передумовою функціонування ЗДО під час повномасштабної агресії рф.

Питання безпеки в ЗДО міста Києва вирішується комплексно. Система заходів була запроваджена задовго до повномасштабного вторгнення: усі заклади оснащені «тривожною кнопкою» та системою відеоспостереження на вході (встановлені коштом міського бюджету). ЗДО оснащені швидкісним інтернетом, що забезпечує стабільний зв'язок.

У 2025 році у ЗДО столиці розпочато впровадження інноваційної української системи безпеки та автоматизації Ajax. Система забезпечує комплексний захист від вторгнення, пожеж та затоплень. Сповіщення про порушення периметра ЗДО чи виникнення надзвичайних ситуацій автоматично надходять адміністрації закладу та правоохоронним органам. Організацію робіт здійснює Департамент інформаційно-комунікаційних технологій КМДА. Завершення проєкту заплановане на грудень 2026 року.

Ці заходи формують базовий периметр безпеки, який доповнюється наявністю укриттів, що критично важливо в умовах повномасштабної війни.

У період воєнного стану можливість відвідування дітьми ЗДО залежить від створених умов для їхнього безпечного перебування, а кількість вихованців у закладі не повинна перевищувати місткість наявних укриттів.

Починаючи з 2022 року, у місті Києві розпочалася робота щодо відновлення, ремонту та будівництва укриттів у закладах освіти, тому числі в ЗДО.

Головні розпорядники коштів упродовж 2022-2025 років обладнали в укриттях ЗДО 72,1 тис. місць:

Дані про місткість укриттів ЗДО міста Києва:

Дата	Місткість укриттів (ЗДО)	Зростання з попереднього періоду
01.09.2022	29 316	+ 29,3 тис. місць
10.11.2023	43 415	+14,1 тис. місць
01.09.2024	58 940	+15,5 тис. місць
01.11.2025	72 068	+13,1 тис. місць

Окрім того, програмою економічного та соціального розвитку міста Києва на 2024–2026 роки районним в місті Києві державним адміністраціям передбачені кошти для будівництва споруд подвійного призначення із захисними властивостями протирадіаційного укриття для 6 ЗДО.

Станом на 01.11.2025 року вже відремонтовано та відновлено роботу 1 споруди в Печерському районі, а також побудовано 2 нових укриття в Дарницькому районі, загальною потужністю 540 місць. На ці цілі витрачено 86,4 тис. грн. До кінця поточного 2025 року планується завершити будівництво ще 3 укриттів у Дарницькому районі потужністю орієнтовно на 1 тис. місць.

Станом на 01.11.2025 року в ЗДО міста для безпечного перебування всіх учасників освітнього процесу використовуються різні види укриттів:

- ✓ **Найпростіші укриття (НПУ):** облаштовані у підвальних приміщеннях садків;
- ✓ **Альтернативні НПУ:** окремі приміщення овочесховищ, які використовуються як найпростіші укриття;
- ✓ **Орендовані/сусідні укриття:** використовуються ЗДО, що не мають власних укриттів;
- ✓ **Окремі споруди подвійного призначення з захисними властивостями протирадіаційного укриття:** розташовані на території ЗДО.

Кількість учасників освітнього процесу (працівників та дітей), які одночасно можуть перебувати в ЗДО, у вересні 2025 року становить 80,9 тис. осіб, що менше за проєктну потужність діючих ЗДО.

Забезпеченість місцями в укриттях ЗДО міста є неоднорідною:

- ✓ не вистачає місць в укриттях ЗДО Оболонського (забезпеченість місцями 56,1%), Деснянського (84,4%) та Подільського (95,5%) районів.
- ✓ Існує надлишок місць (від 0,1% у Дніпровському до 50,3% у Печерському) у 7 районах столиці: Голосіївському, Дарницькому, Дніпровському, Печерському, Святошинському, Солом'янському та Шевченківському.

Детальна інформація в розрізі районів зазначена у Додатку 4.

Разом із тим, навіть у районах із загальним надлишком місць існують окремі мікрорайони та ЗДО, в яких укриттів недостатньо.

Станом на 01.11.2025 року через відсутність укриттів не використовуються будівлі 9 комунальних ЗДО:

- Голосіївський район: 1 ЗДО (№ 406);
- Дарницький район: 1 ЗДО (№ 5);
- Печерський район: 2 ЗДО (№№ 378, 265);
- Шевченківський район: 5 ЗДО (№№ 35, 54, 74, 434, 530).

Будівництво укриттів у зазначених ЗДО наразі не передбачається з різних причин, зокрема, відсутність достатнього контингенту дітей (наприклад, у ЗДО № 241 Печерського району).

Проте для забезпечення доступу дітей до освіти застосовуються альтернативні рішення: наприклад, окремі групи ЗДО № 5 Дарницького району функціонують у приміщенні ЗДО № 163.

Робота щодо створення безпечних умов для організації освітнього процесу в ЗДО в умовах воєнного стану триває. РУО оперативно реагують на виклики воєнного часу.

3. АНАЛІЗ РОЗПОДІЛУ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ОСВОЄННЯ БФН У 2024 РОЦІ В УМОВАХ ПОВНОМАШТАБНОЇ ВІЙНИ

Для дослідження було обрано 2024 рік, який вже минув і може бути детально проаналізований з фінансово-економічної точки зору.

У 2024 році бюджетом міста Києва було затверджено БФН на одну дитину дошкільного віку у сумі 4934 грн на місяць. Отже, формульна вартість утримання 1 дитини на рік у ЗДО загального типу не мала перевищувати **71,0 тис. грн** (з урахуванням дітей віком від 1 до 3 років, коефіцієнт 1,2); для санаторних ЗДО – **92,4 тис. грн** (коефіцієнт 1,3); для ЗДО спеціального та комбінованого типу – **171,7 тис. грн** (коефіцієнт 2,9) у рік.

Планова середня вартість утримання 1 дитини по місту Києву становила – **74,4 тис. грн.**

За підсумками 2024 року, фактична середня вартість утримання одного вихованця в закладах дошкільної освіти міста становила **73,9 тис. грн** на рік (6,2 тис. грн на місяць).

У п'яти районах столиці цей показник перевищив фактичне середнє значення по місту:

- Печерський район — 94,9 тис. грн (на 21,0 тис. грн більше за середній показник) — найвище значення по місту;
- Оболонський район — 83,7 тис. грн (на 9,8 тис. грн більше);
- Солом'янський район — 81,5 тис. грн (на 7,6 тис. грн більше);
- Дніпровський район — 77,1 тис. грн (на 3,2 тис. грн більше);
- Шевченківський район — 74,6 тис. грн (на 0,7 тис. грн більше).

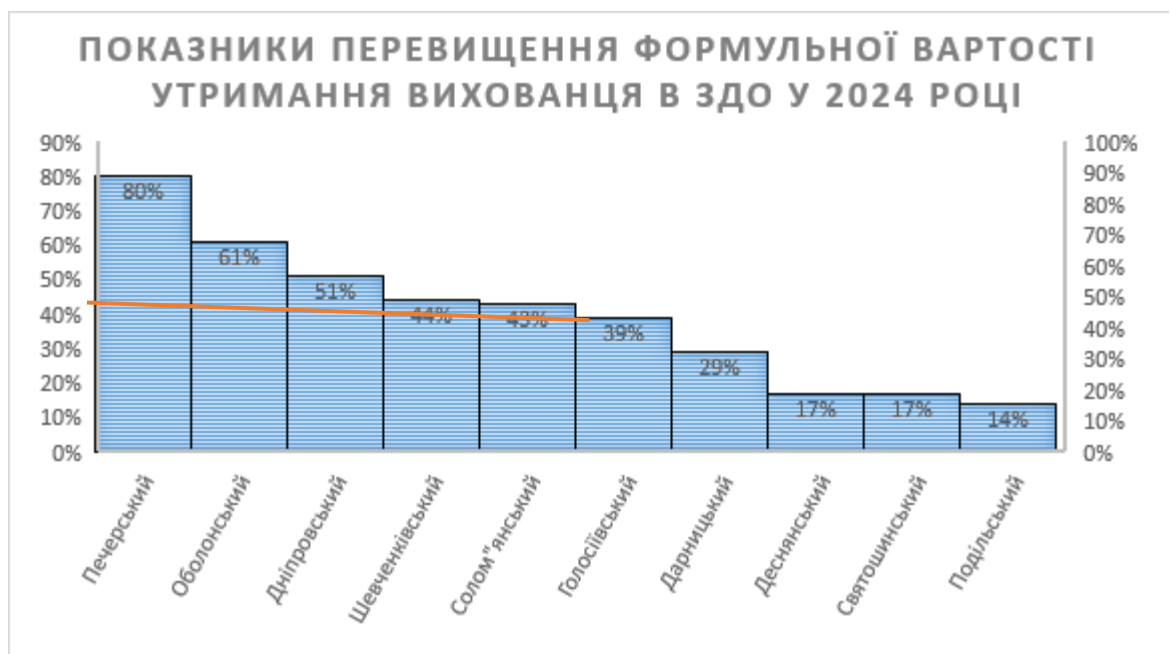
Інформація у розрізі районів зазначена у додатку 12

У Шевченківському районі функціонували заклади загального типу як із найвищою, так і з найнижчою вартістю утримання однієї дитини в місті:

- найвища вартість — 315,4 тис. грн на рік (26,3 тис. грн на місяць) у ЗДО № 78;
- найнижча вартість — 38,6 тис. грн на рік (3,2 тис. грн на місяць) у ЗДО №292 .

Серед 540 ЗДО та дошкільних підрозділів, що функціонували у 2024 році, у 203 закладах (38%) фактична вартість утримання однієї дитини перевищила встановлений формульний показник. Відповідно, такі заклади потребували додаткового фінансування понад нормативи (тобто фактично стали «дотаційними»).

Інформація у розрізі районів зазначена у додатку 13

Найвищий рівень частки таких закладів зафіксовано у Печерському (80%), Оболонському (61%) та Дніпровському (51%) районах.

Найменший відсоток ЗДО, що потребували додаткових асигнувань, виявлено у Подільському (14%), Деснянському (17%) та Святошинському (17%) районах.

Спостерігається пряма залежність між економічно обґрунтованим формуванням мережі та ефективністю використання бюджетних коштів.

За даними РУО, серед основних причин, які призвели до зростання вартості утримання 1 дитини в ЗДО у 2024 році, були:

- ✓ **експлуатаційні витрати в умовах низької завантаженості потужностей:** потужність ЗДО значно більша за фактичну відвідуваність вихованців. Це пов'язано з особливостями роботи в умовах воєнного стану (обмежена кількість місць в укриттях, місце розташування та/або недостатня кількість дітей/незатребуваністю ЗДО громадою).
- ✓ **організація інклюзивного навчання:** наявність інклюзивних груп, що збільшувало фонд оплати праці (додаткові ставки асистентів вихователя, корекційних педагогів).
- ✓ **аварійні та поточні ремонти:** проведення аварійних та поточних ремонтних робіт у ЗДО.

Зазначені чинники за потреби мають бути детально проаналізовані РУО у розрізі кожного підпорядкованого ЗДО для вжиття заходів щодо їх упередження або мінімізації у подальшому.

Зважаючи на те, що бюджет на 94% складається із захищених статей (заробітна плата — 81%, оплата комунальних послуг — 13%), існуюча система

«дотування» (фінансової підтримки менш ефективних ЗДО за рахунок спроможних) «розмиває» фонд заробітної плати та спричиняє несправедливий розподіл коштів між працівниками різних дитячих садків.

4. АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ МІСТА КИЄВА У 2025 РОЦІ ТА МОЖЛИВІ ШЛЯХИ СТАБІЛІЗАЦІЇ ОКРЕМИХ ЗДО

Ситуація з наповненістю ЗДО у Києві у 2025 році з урахуванням зменшення народжуваності за ряд років (2022-2025) вже характеризується парадоксом надлишкової потужності та відкладеного попиту.

Статистичні показники ЗДО 2025 року зазначені у додатку 14

Станом на 01.11.2025 проєктні потужності комунальних ЗДО (відповідно до спискового складу вихованців) використовуються на 67%. Найвищі показники завантаженості спостерігаються у Печерському (74%) та Подільському (72%) районах. Найнижчі – в Оболонському (45%), Деснянському та Дніпровському районах (по 50%). Основними причинами недовантаження є скорочення контингенту вихованців та обмежена місткість наявних укріплень.

У поточному 2025/2026 навчальному році через суттєве зменшення кількості дітей уже припинили функціонування 7 закладів освіти: Центр розвитку дитини «Підростайко» та ЗДО № 520 (Деснянський район), дошкільний підрозділ гімназії № 299, ЗДО № 581 та № 588 (Оболонський район), ЗДО № 241 та № 498 (Печерський район).

Крім того, не використовуються для освітнього процесу будівлі ще 28 комунальних ЗДО з них:

- через відсутність укріплення – **9 ЗДО** (№№ 406 Голосіївського, № 5 Дарницького, №№ 378, 265 Печерського, №№ 35, 54, 74, 434, 530 Шевченківського районів);
- у зв'язку з будівництвом/ремонтom укріплення – **5 ЗДО** (№ 198. Голосіївського, №№ 132, 210 Дарницького, №№ 175 Деснянського, № 255 Солом'янського районів);
- з причин пошкоджень під час обстрілів – **5 ЗДО** (№440 Голосіївського, №706 Дарницького, № 83 Деснянського, №№ 480, 686 Солом'янського районів);
- через місце розташування у зв'язку з частими обстрілами – **1 ЗДО** (№134 Святошинського району).
- у зв'язку з ремонтами інженерних мереж, харчоблоків тощо - **8 ЗДО** (№ 764 Голосіївського, № 91 Деснянського, №№ 53, 404, 446, 501, 583 Дніпровського, № 152 Печерського районів).

Інформація у розрізі районів зазначена у додатку 15

Рівень заповнюваності груп менше ніж на 50% від проєктної потужності спостерігається в 11 ЗДО семи районів міста:

- Голосіївський: № 402 (38%);

- Деснянський: № 784 (43%), № 796 (36%);
- Дніпровський: № 501 (33%), № 503 (33%);
- Оболонський: № 135 (42%);
- Святошинський: № 177 (43%), № 761 (29%);
- Солом'янський: № 651 (36%);
- Шевченківський: № 173 (42%), № 644 (33%).

Аналіз причин низького завантаження цих закладів свідчить, що у 45% випадків це зумовлено зменшенням контингенту вихованців, а у 55% — обмеженою місткістю наявних укриттів

Інформація у розрізі районів зазначена у додатку 16.

Зазначені ЗДО належать до умовної «групи ризику», оскільки в поточних умовах вони потребують додаткового бюджетного регулювання для досягнення фінансової стійкості. РУО здійснюють дофінансування таких ЗДО. Ці ресурси спрямовуються на покриття захищених статей видатків, зокрема:

- заробітної плати персоналу;
- оплати комунальних послуг та енергоносіїв;
- витрат на утримання та експлуатацію будівель.

Дофінансування здійснюється, як правило, за рахунок коштів, перерозподілених від «економічно стійких» ЗДО (тобто тих, які мають високу або повну наповненість і, відповідно, більший нормативний фінансовий ресурс) до закладів, що потребують додаткової підтримки.

Отже, формульний принцип БФН, який застосовується Департаментом фінансів при формуванні загального бюджету районів на дошкільну освіту, змінюється РУО між конкретними ЗДО на рівні фактичного використання видатків. Це призводить до обмеження преміального фонду в ефективних закладах та демотивації їхніх колективів.

РУО мають провести комплексний аналіз діяльності ЗДО, враховуючи такі чинники: поточний та прогнозований контингент вихованців, територію обслуговування, відповідність формування груп нормативам і проєктній потужності, а також місткість захисних споруд та ефективність використання БФН. За результатами аналізу – визначити ЗДО, що належать до «групи ризику», та розробити для них плани подальшого функціонування та розвитку.

Зокрема, такі плани мають передбачати:

- запровадження гнучких форм організації освітнього процесу (групи короткотривалого перебування, консультаційні центри, освітні хаби);
- використання можливостей, передбачених законодавством для створення центрів розвитку дитини, надання додаткових освітніх послуг (гуртки, секції) та функціонування пунктів психолого-педагогічної підтримки батьків;

- розвиток ресурсних осередків інклюзивної освіти та методичний супровід сімейних форм виховання тощо.

Основним завданням є запобігання закриттю ЗДО, при цьому забезпечуючи прозоре та ефективне фінансування, раціональне використання наявної матеріально-технічної бази та адаптування закладів відповідно до актуальних потреб громади та вимог часу.

За 10 місяців 2025 року середня заробітна плата вихователів ЗДО по місту становить 18,9 тис. грн при збільшенні на 31% у порівнянні з 2024 роком, а помічників вихователів і технічних працівників — 11,1 тис. грн при збільшенні на 33%».

Слід зазначити, що у місті Києві фінансовий ресурс на дошкільну освіту розподіляється між усіма районами за єдиним формульним підходом. Розрахунок обсягу видатків базується на затвердженому БФН (у 2025 році — 6329 грн на одну дитину) та контингенті вихованців попереднього року. Така модель передбачає забезпечення рівнозначних умов для оплати праці персоналу ЗДО в межах усього міста.

Проте кінцевий розподіл видатків за статтями (заробітна плата, енергоносії, поточні витрати) здійснюють РУО як головні розпорядники бюджетних коштів. Отже, рівень фактичної оплати праці у ЗДО безпосередньо залежить від економічної обґрунтованості управлінських рішень РУО щодо розподілу отриманого ресурсу.

За цей період найвища середня заробітна плата була у вихователів Деснянського району (21,6 тис. грн), як і минулого 2024 року, та помічників вихователя/технічних працівників Дніпровського району (13,4 тис. грн).

Найменша — у вихователів Шевченківського району (14,1 тис. грн) та помічників вихователя/технічних працівників Подільського району (9,4 тис. грн).

Орієнтовні розміри заробітної плати у 2025 році, додаток 17
Заробітна плата в ЗДО Києва за 10 місяців 2025 року, додаток 18

Головною складовою успішної формули БФН є раціональна мережа закладів. Натомість ми заходимо у новий фінансовий рік в умовах, коли потужності комунальних ЗДО використовуються лише на 67% від наявної кількості місць у закладах. Ситуація характеризується наступними ключовими показниками: 203 ЗДО є дотаційними; 35 будівель ЗДО не використовуються для організації освітнього процесу; кількість будівель ЗДО не зменшується, проте у зв'язку зі зменшенням контингенту вихованців зменшується фінансування, що надходить на окремі ЗДО за нормативом.

Пропонуємо РУО, що відіграють ключову роль у забезпеченні стабільності системи дошкільної освіти та розміру заробітних плат:

- ✓ проаналізувати поточний стан функціонування ЗДО та визначити чинники їхньої економічної неефективності;
- ✓ розробити індивідуальні, економічно обґрунтовані плани подальшого функціонування, підтримки та сталого розвитку для «дотаційних ЗДО»;
- ✓ впровадити нові, гнучкі форми роботи з урахуванням змін, що внесені Законом України «Про дошкільну освіту»;
- ✓ забезпечити раціональне використання наявного фінансового потенціалу, визначити фактори можливих фінансових втрат та оцінити їхній вплив на формування загального бюджету дошкільної освіти.

5. СТАН ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЗАКОНОДАВЧИХ НОВОВВЕДЕНЬ У ЗДО МІСТА КИЄВА

Відповідно до нової редакції Закону України «Про дошкільну освіту», що набрала чинності 01.01.2025, запроваджено низку змін, які суттєво впливають на організацію освітнього процесу та функціонування мережі ЗДО:

Визначено Законом	Реалізація в ЗДО міста з вересня 2025 року
- визначено педагогічне навантаження вихователів - 5 годин на зміну, тобто, освітній процес у групі відбувається протягом 10 годин; у такому разі робота вихователя з дітьми понад 5 годин на зміну має додатково оплачуватися; - становлено робочий час педагога – 6 годин, з них 1 година передбачена для підвищення кваліфікації, методичної роботи та інших видів діяльності, не пов'язаних із роботою з дітьми; зазначений час може бути використаний педагогами як у закладі, так і за межами ЗДО; виконання такої педагогічної діяльності передбачається трудовим договором	Забезпечено в усіх ЗДО згідно проведеної тарифікації у 2025 році. 41,6% діючих груп в ЗДО (1297 груп по місту) функціонують у режимі 10 (10,5) годин на день, що відповідає встановленому Законом педагогічному навантаженню. Зокрема, у такому форматі працюють 100% груп у Солом'янському та 96,6% груп у Святошинському районах. Водночас у Дарницькому та Печерському районах групи з таким графіком роботи відсутні.
- визначено граничне безкоштовне перебування дітей у ЗДО – до 11 годин на день та можливість створення умов для перебування у ЗДО до 12 годин на день - за зверненням одного з батьків та за рішенням Засновника	Триває реалізація зазначеної норми шляхом оновлення статутів ЗДО та внесення в них поняття забезпечення додаткової години перебування дитини у ЗДО понад 11 годин за зверненням батьків за кошти бюджету міста. Департаментом розроблено примірний статут ЗДО*; вже перебувають на розгляді статуту ЗДО Печерського та Святошинського районів. 55,6% діючих груп (1765 груп по місту) функціонують у режимі 11-годинного перебування, що передбачає додаткову оплату за 2 години педагогічного навантаження вихователів щоденно. Найвищий

	показник таких груп зафіксовано у Дарницькому, Печерському та Подільському районах — по 98%, а також у Голосіївському районі — 90,7%. Менше 1% закладів мають групи з 12-годинним режимом перебування (загалом 16 груп по місту). Зокрема, 11 таких груп (3,5% від мережі району) функціонують у Шевченківському районі та 5 груп (1,8%) — у Голосіївському районі.
- визначено, що за зверненням батьків у разі потреби може бути організоване цілодобове перебування дитини у ЗДО або короткотривале перебування (до 4 годин в день) з урахуванням індивідуальних особливостей дитини	- у Шевченківському районі за зверненням батьків створено 1 групу цілодобового перебування (24 год); - майже 2% діючих груп – короткотривалого перебування (до 4 годин) – 37 по місту
- можуть бути створені групи для немовлят від 3 місяців до 1 року – не більше 5 дітей у групі на 1 вихователя на зміну, що потребує облаштування спеціального освітнього простору	КМЦП «Освіта Києва. 2024-2028 рр.» передбачено облаштування освітнього простору для дітей-немовлят у 2026-2028 роках. - станом на вересень 2025 року у Святошинському районі передбачалось відкриття групи для дітей першого року життя – наразі запит громади на створення таких груп відсутній
- загальна кількість вихованців у групах не може становити менше п'яти дітей (трьох дітей до одного року) – за таким контингентом група вважається діючою; вихователь отримує заробітну плату за педагогічну роботу із такою кількістю вихованців. Одночасно законодавчо визначена можливість перевищення кількості дітей у групах дошкільного віку не більше ніж на 20% (до 4 дітей) від максимальної тільки у групах для дітей дошкільного віку (норма - 20 дітей у групі). За перевищення норми вихованців встановлюється доплата педагогам.	- середня чисельність вихованців у групах ЗДО міста становить більше ніж 5 дітей; - у разі перевищення кількості вихованців у групі здійснюється доплата вихователям.

- скасовано гранично допустиме навчальне навантаження на дитину в ЗДО	- знято обмеження щодо кількості й тривалості занять з дітьми; - можливість організовувати освітній процес у групі відповідно до інтересів і потреб дитини (можливе одночасне залучення різних педагогів, проведення індивідуальних, підгрупових, групових видів освітньої роботи); - потребує ретельного планування усіх видів освітніх напрямів у групі з урахуванням індивідуальних можливостей і освітніх потреб дитини.
- у зв'язку зі зменшенням контингенту вихованців вільні приміщення комунальних ЗДО можуть використовуватися для організації різноманітних типів освітньої діяльності та їх поєднання; - у складі ЗДО можуть функціонувати позашкільні та інші структурні підрозділи (філії)	Більшість ЗДО міста Києва сьогодні – це ясла-садки. Типи освітньої діяльності закладу визначаються статутом ЗДО. Можуть бути: - ЗДО «Ясла» –дошкільна освіта дітям від 3 місяців до трьох років; - ЗДО «Дитячий садок» - дошкільна освіта дітям від 2 до 6/7 (8) років; - ЗДО «Спеціальний дитячий садок» - дошкільна освіта дітям з особливими освітніми потребами від 2 до 7 (8) років; - ЗДО «Ясла, дитячий садок» – дошкільна освіта для дітей від 3 місяців до 6/7 (8) років
- ЗДО має право залучати на договірній основі фізичних та юридичних осіб для організації освітнього процесу	У приміщеннях 118 комунальних дитячих садків працюють 56 приватних організацій, установ, закладів, які мають ліцензії на здійснення освітньої діяльності і надають освітні послуги дітям на договірній основі.
- з метою забезпечення дітей дошкільною освітою можуть використовуватися різні форми здобуття дошкільної освіти або їх поєднання	- основна форма здобуття дошкільної освіти – <u>очна</u>; - за запитом батьків та рішенням засновника може бути запроваджена <u>мережева</u> (залучення інших освітніх партнерів до співпраці із ЗДО - басейн,

	хореографія, художня школа) та/або <u>дистанційна</u> форма (залучення дітей, які не можуть відвідувати заклад з різних причин, до дошкільної освіти шляхом використання цифрових технологій); - <u>педагогічний патронаж</u> - забезпечення індивідуального розвитку та освітньої траєкторії дітям з особливими освітніми потребами ; - батьки мають право організувати здобуття дошкільної освіти за <u>сімейною (домашньою) формою</u> - забезпечення дошкільної освіти дітям, які перебувають у родинних стосунках або не є членами родини, від народження за місцем проживання сім'ї в індивідуальному житловому будинку. Також можуть бути створені: - <u>Мобільний дитячий садок</u> - забезпечення дошкільної освіти дітям за місцем їх проживання із застосуванням транспортного засобу. - <u>Міні-садок</u> - забезпечення дошкільної освіти з одночасним перебуванням у ньому не більше 5 дітей. - <u>Центр педагогічного партнерства</u> – розвиток дітей від народження за обов'язкової участі батьків або одного з них - <u>Центр розвитку дитини</u> – здобуття дошкільної освіти за окремими парціальними програмами, отримання ними окремих психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг. Наразі усі комунальні ЗДО міста працюють очно, районними управліннями освіти заплановано у 2026 році створити Центри педагогічного партнерства, Центри розвитку дитини за запитами громади.
--	--

	(планується створити понад 200 ресурсних (сенсорних) кімнат або осередків та 17 центрів педагогічного партнерства).
- оновлені Типові штатні нормативи закладів дошкільної освіти, якими передбачено введення додаткових посад, зокрема: вчителя англійської мови, вчителя-логопеда у ЗДО загального типу, завідувача дошкільного підрозділу у ЗЗСО, асистента вихователя у спеціальній групі. Також нормативно визначено введення 0,25 ставки вихователя-методиста на кожну спеціальну та/або інклюзивну групу, посад заступника директора, вчителя-реабілітолога, оператора медичного устаткування, діловода, адміністратора вебсайту та системного адміністратора, інженера з охорони праці. - запроваджено вивчення англійської мови дітьми старшого дошкільного віку	За даними РУО у 2025/2026 навчальному році до штатних розписів ЗДО планувалось ввести майже 1,2 тис. додаткових штатних одиниць. Найбільшу частку становлять посади вчителів-логопедів у ЗДО загального типу (372 одиниці) та вчителів англійської мови (253 одиниці). заплановано облаштування 211 кабінетів для вивчення англійської мови

*Пропонуємо закладам освіти спільно з РУО розпочати роботу над розробленням власних статутів на основі запропонованого зразка для їх подальшого затвердження. Попри те, що термін приведення установчих документів у відповідність до нових норм становить п'ять років, своєчасний початок цієї роботи дозволить ЗДО швидше перейти на нову модель організації освітнього процесу

ВИСНОВКИ ПРОПОЗИЦІЇ

Аналіз функціонування системи дошкільної освіти Києва в умовах повномасштабної агресії рф свідчить про її високу адаптивність, гнучкість у прийнятті управлінських рішень на тлі затребуваності цієї послуги громадою. На основі здійсненого аналізу слід зазначити, що попри безпрецедентні виклики та ризики, система забезпечує безперервність освітнього процесу, ключовим пріоритетом якого є безпека всіх його учасників.

Для подальшого вдосконалення системи дошкільної освіти міста Києва пропонуємо:

Департаменту освіти і науки:

1. Переглянути методику розрахунку БФН в умовах воєнного стану, включивши/змінивши, у разі необхідності, коефіцієнти, що враховують специфіку функціонування ЗДО з укриттями, простої будівель/або часткового їх використання, організацію інклюзивної освіти, впровадження нових форм роботи та введення нових штатних одиниць, щоб забезпечити їх повноцінне фінансування.

До 01.04.2026

2. Забезпечити системний моніторинг упровадження нових форм роботи, передбачених законодавством, у ЗДО районів.

Постійно

3. Провести наради-співбесіди з РУО щодо формування мережі ЗДО та груп у них на 2026/2027 навчальний рік.

Квітень-травень 2026 року

Управлінням освіти районних в місті Києві державних адміністрацій спільно із керівниками закладів дошкільної освіти:

4. Провести моніторинг поточного стану функціонування мережі ЗДО району (контингент вихованців, мікрорайон обслуговування, формування груп відповідно до нормативів та потужності ЗДО, наявність та місткість укриття, пропорційність використання БФН), визначивши заклади - «групи ризику», що є «дотаційними».

До 01.02.2026

5. Розробити індивідуальні, економічно обґрунтовані плани подальшого функціонування, підтримки та сталого розвитку ЗДО, що потрапили до «групи

ризика» та є «дотаційними» з урахуванням можливості впровадження нових, гнучких форм роботи, передбачених законодавством (організація груп короткотривалого перебування (ранкового/вечірнього догляду), створення сезонних дитячих таборів, надання послуг індивідуального супроводу/догляду, додаткових освітніх послуг (на базі центрів розвитку дитини), консультативних пунктів для батьків (із залученням профільних фахівців: психологів, логопедів), створення ресурсних центрів інклюзивної освіти, надання методичної підтримки сімейному вихованню тощо).

До 01.03.2026

6. Забезпечувати належний санітарно-технічний стан укріплень ЗДО, здійснювати регулярний моніторинг наявності необхідного обладнання, медикаментів і запасів та, за потреби, забезпечувати їх своєчасне оновлення».

Постійно

Управлінням освіти районних в місті Києві державних адміністрацій:

1. Провести розширені засідання колегії/наради з питань планів подальшого сталого розвитку дошкільної освіти району та підтримки ЗДО, що віднесені до «групи ризику» за результатами проведеного моніторингу.

До 01.04.2026

2. Забезпечити у 2026 році економічну обґрунтованість при розподілі БФН між ЗДО району, дотримуючись принципу неупередженого формульного підходу.

До 01.01.2026

3. Продовжити пріоритетне фінансування та контроль за облаштуванням існуючих та будівництвом нових укріплень у ЗДО відповідно до державних будівельних норм та вимог безпеки та інклюзивності приміщень.

Постійно, упродовж 2026 року

Керівникам закладів дошкільної освіти комунальної форми власності територіальної громади міста Києва:

1. Здійснити внутрішній аудит потреб вихованців ЗДО та їхніх родин (опитування, анкетування) щодо найбільш затребуваних послуг (графік роботи, потреба у логопеді, психологу, додаткових гуртках, інших послугах).

До 01.03.2026

2. Забезпечити дієву комунікацію з батьками щодо режиму роботи закладів, заходів безпеки, змін у роботі закладу, наявних можливостей отримання освітніх та консультаційних послуг тощо.

Постійно

3. Реалізовувати індивідуальні алгоритми дій у надзвичайних ситуаціях, гнучкі освітні програми, адаптовані до різних умов з акцентом на емоційний розвиток і соціальну адаптацію дітей, та впроваджувати нові форми роботи.

Постійно

Київському столичному університету імені Бориса Грінченка:

1. Впровадити програми підвищення кваліфікації (модулі), що включають навчання вихователів/помічників вихователів роботи в кризових умовах (мінна безпека, домедична допомога тощо).

Упродовж 2026 року

2. Ініціювати підготовку/перепідготовку фахівців з дошкільної освіти для посад у ЗДО, передбачених новим штатним розписом (вчитель англійської мови, вчитель-логопед, асистент вихователя, вчитель-реабілітолог тощо).

До 01.09.2026

КНП «Освітня агенція міста Києва»:

1. Розробити на допомогу вихователям ЗДО цифровий контент для навчання дітей англійської мови.

Упродовж 2026 року